

הַלְכָתָא לְמַשִּׁיחָא בְדֵף הַיּוֹמִי

מַסְכַּת יוֹמָא

תּוֹכֵן

- א. המקרע בגדי כהונה לוקה שנאמר לא יקרע.....1
- ב. נעביד ליה שפה כי היכי דלא ניקרע מי כתיב שלא יקרע.....2
- ג. המזיח חושן מעל האפוד.....2
- ד. והמסיר בדי ארון לוקה.....4
- ה. והובא את בדיו בטבעת הא כיצד מתפרקין ואין נשמטין.....4
- ו. בגדי כהונה אין עושין אותן מעשה מחט אלא מעשה אורג.... בית יד של בגדי כהונה נארגת בפני עצמה ונדבקת עם הבגד ומגעת עד פיסת היד.....5
- ז. מכאן לתלמיד חכם שבני עירו מצווין לעשות לו מלאכתו.....6
- ח. רוקם מעשה מחט לפיכך פרצוף אחד חושב מעשה אורג לפיכך שני פרצופות.....6

דף עב.

א. המקרע בגדי כהונה לוקה שנאמר לא יקרע

הקורע פי המעיל¹ לוקה² שנאמר "לא יקרע" וי"א³ שחייב רק בדרך השחתה. וי"א⁴ שאפילו אינו קורעו דרך השחתה לוקה.

¹ רמב"ם בלי המקדש פ"ט ה"ג ואע"ג שחייב בכל מקום שקורע ולא רק בפי המעיל אפשר שכוונת הרמב"ם שאפילו בפי המעיל חייב וכמש"כ בחינוך שם וז"ל "משרשי המצוה, לפי שהקריעה דבר של גנאי אצלנו וענין השחתה, ואף כי בפי הבגד. נתרחקנו מן הדבר והזהרנו עליו בלאו כדי שילבשהו הלובשו באימה ביראה ובנחת ודרך כבוד, שיירא מלקורעו ומלהשחית בו דבר" ולפי"ז מה שכתב הרמב"ם פי המעיל הוא לרבותא וכ"ש שאר המעיל ועיין ברש"י עה"ת שם "שפה יהיה לפיו וכו' לא יקרע לא כדי שלא יקרע והקורע עובר בלאו שזה ממנין לאוין שבתורה" וא"כ אפשר שהוא משום שיותר מצוי שיקרע בפיו מאשר בשאר הבגד ולכן צריך שפה לפיו ובאמת חייב בכל הבגד

² וי"א שלוקה שתים משום לא יקרע וגם משום לא תעשון כן ל"ת סה בסה"מ להרמב"ם ועיי"ש מה שכתבתי בספר באלה המצוות, ובספר מצוות ה' פרשת ראה, עיין שו"ת עין יצחק ח"א או"ח סימן ה אות ג.

³ משנה למלך שם שמצד הסברא בקורע על מנת לתקן אין סברא לאסור, ובודאי הרמב"ם מצא דבר זה בברייתא ועיין מני"ח שם דכל שעיקר הקריעה לבטלו מתורת בגד, אף שהוא לצורך מצוה, כגון שקורע בגד לטהרתו כיון דעיקר טהרת הבגד הוא מטעם דנשחת הבגד ונקרע ואינו בגד, הוי דרך השחתה.

⁴ קרבן הניגה סי' סה. ובאמת בש"ס אינו מבואר כלל דדוקא בדרך השחתה. והנה הקרבן חגיגה הביא ראיה לדבריו, שיש חילוק בין המעיל דחייב אף שלא דרך השחתה ובין בגדי כהונה, מזבחים צה. עיין מנחת חינוך שם אות א וכן עיין בעין יצחק שם ובאבני נזר או"ח סי' לד.

הַלְכַתָּא לְמִשְׁיחָא בְדַף הַיּוֹמִי

מסכת יומא

וכן הדין בכל בגדי כהונה הקורעין לוקה⁵ ולכו"ע חייב רק בדרך השחתה. וי"א⁶ שאין חייב בשאר בגדי כהונה משום לאו זה, אלא חייב משום "לא תעשון כן".

הקורע את המעיל על מנת לתקן י"א⁷ שחייב.

י"א שאפילו אם אינו מקרע כל הבגד או רובו, אלא קורע מעט⁸ חייב משום לאו זה.

בגדי כהונה שבלו ונפסלו מותר לקרעם⁹.

ונוהגת בזמן הבית בזכרים ובנקבות. כלומר שכל מי שקרעו בין איש בין אשה, או אפילו הכריתו במספרים במזיד, לוקה¹⁰.

ב. נעביד ליה שפה כי היכי דלא ניקרע מי כתיב שלא יקרע

מצוה לעשות שפה למעיל כדי שלא יקרא¹¹.

ג. המזיח חושן מעל האפוד

⁵ רמב"ם שם

⁶ שאר בגדי כהונה דכתב הרמב"ם דלוקין דרך השחתה, אינו משום לאו דלא יקרע רק משום לא תעשון כן לדי', כמבואר ברמב"ם פ"ו מיסודי התורה ה"ו, דהשורף עצי הקדש לוקה, וזה כוונת הכסף משנה הנ"ל דנלמד מונתצתם וכו', היינו בשאר בגדי כהונה. ואפשר דאם קורע פי המעיל דרך השחתה לוקה שתיים, משום לא יקרע ומשום לא תעשון וכו', ובאינו דרך השחתה חייב אחת, ובשאר בגדי כהונה, חייב בדרך השחתה דוקא משום לא תעשון. מנחת הינוך שם.

⁷ מדאיצטריך קרא גבי מעיל לא יקרע וקשה תיפוק ליה דכל כלי הקדש הם בלאו הזה מטעם לא תעשון כן אע"כ לצורך תיקון שרי משא"כ במעיל אפילו לצורך תיקון נמי אסור. שו"ת חתם סופר יו"ד סי' רסד

⁸ "ועפ"ז אתי שפיר בפשיטות למה דאמרו ביזמא (דף ד' ע"ב) דהמקרע בגדי כהונה לוקה אף דלוקה בלאו זה משום לא תעשון מ"מ נפקא מיניה דאילו משום לא תעשון בעינן רובו אבל משום לאו דלא יקרע לוקה אף במקרע בפחות מרובו... ואפשר דהשיעור בזה הוא בטפת. שו"ת עין יצחק ח"א או"ח סי' ו' אות א וסי' ז אות

ג שו"ת אבני נזר חלק או"ח סי' לד

⁹ מנחת הינוך מצוה קא אות ב

¹⁰ הינוך מצוה קא

¹¹ עיין בפ"י הגרי"ז הלוי עה"ת שם "והיינו דב' דברים נאמר בלא יקרע, א. דצריך לעשות פי ראשו וגו' כדי שלא יקרע וכו'. נאמר לאו על הקורעו והנה באונקולוס תרגם "שלא יתבוע" והיינו כפירושו הראשון. דצריך לעשות כן פי ראשו כדכתיב בקרא. כדי שלא יקרע. והנה ביזמא ע"ב. מוכיח הגמרא דנאמר בזה לאו על הקורעו, ולא נאמר דהכוונה רק כדי שלא יקרע, דא"כ היה צריך לכתוב "שלא יקרע" ומדכתיב "לא יקרע" משמע שהוא לאו, ע"ש. ולכאורה לפ"ז מאי הראיה דנאמר ג"כ "כדי שלא יקרע" כדתרגם אונקולוס, אולי רק נאמר לאו על הקורעו ותו לא: והנראה דהנה בפרשת עשיית הבגדים (פקודי ל"ט כ"ג) כתיב ופי המעיל בתוכו כפי תחרא שפה לפיו סביב לא יקרע. ואי נאמר דרק נאמר לאו בלא יקרע, מאי שייכא זה לעשיית המעיל והמוכרח דנאמר ג"כ דצריך לעשות שפה כדי שלא יקרע, וממילא שייך זה ג"כ לעשיית המעיל אלא דצ"ע דשם ת"א "לא יתבוע", ולא "דלא" ולפמשי"כ הרי בעשייתם מוכרח להיות התרגום "דלא" וצ"ע" וברשב"ם והזקוני שם כתבו "בית צוארו לא יפתח בשעת תקון הבגד אלא בשעת האריגה מניחים בו בית צואר"

הַלְכָתָא לְמִשְׁיחָא בְדַף הַיּוֹמִי

מסכת יומא

באפוד היה בכל כתף שתי טבעות אחת מלמעלה בראש הכתף ואחת מלמטה לכתף, למעלה מן החשב ונותן שתי עבותות זהב בשתי טבעות שלמעלה והם הנקראים שרשרות.

ותוקע ראשי העבותות התחובות בטבעות החושן לימין ולשמאל אצל הצואר במשבצות, שני ראשי השרשרת הימנית במשבצת של ימין ושני ראשי השרשרת השמאלית בשל שמאל, ונותן המשבצות על כתפות האפוד אחת בזו ואחת בזו, נמצאו כתפות האפוד מחזיקות את החושן שלא יפול ובהן הוא תלוי.

ועדיין שפת החושן התחתונה הולכת ובאה ונוקשת על כריסו ואינה דבוקה לו יפה, לכך הוצרך עוד שתי טבעות לתחתיתו וכנגדן שתי טבעות בשתי כתפות מלמטה בראשו התחתון המחובר בחשב, טבעות החושן אל מול טבעות האפוד שוכבות זו על זו, ונותן פתיל תכלת בטבעות האפוד ובטבעות החושן ורוכסן באותו פתיל לימין ולשמאל ונמצא מיושב על המעיל יפה כדי שידבקו זה בזה ולא יזח החושן מעל האפוד,

וכל המזיח חושן מעל האפוד¹² ומפרק חיבורן¹³ דרך קלקול, לוקה¹⁴.

י"א¹⁵ שאין חייב אלא בשעת עבודה וי"א¹⁶ שחייב בכל זמן ועת שלבוש בהם

י"א¹⁷ שאם לובש החושן בלא אפוד חייב נמי משום לאו זה.

¹² רמב"ם כלי המקדש פ"ט ה"ח – י ועיין מנחת חינוך מצוה ק אות ג "ונראה לומר מצד הסברא, דחושן ואפוד שנתקלקלו ואינם ראויים עוד לעבודה דנגנזים, בשם הר"מ פ"ה מכלי המקדש הל' ה, אין חייבים על פירוק חיבורן, כיון דאינם ראויים לעבודה, ולא מצאתי ראיה לזה, אך חלילה להקל באיסור לאו בלי ראיה"
¹³ ברש"י שם עה"ת פירש "לא יזח – לשון ניתוק" ועיין ברמב"ן שם "ענין נתיצה ונתוק ... זהירם שלא יפרד אחד מהם וינת' את המשמר.

¹⁴ אבל אם אינו דרך קלקול משמע שאינו לוקה, ובהסמ"ג ובחינוך ליתא לתנאי זה דרך קלקול. ונראה דזה תולה בפירושא דקרא, דאם נפרש כפירוש רש"י הנ"ל לשון ניתוק, אם כן כל המנתק חייב אף שאינו דרך קלקול, ואם נפרש כפירוש הרמב"ן הנ"ל ענין נתיצה וניתוק בחילוף הסמ"ך בזי"ן, היינו פירוק דרך קלקול שהוא נתיצה כמו ונתצתם את מזבחותם (דברים יב ג) כנ"ל, והא דאמר בגמרא כל המזיח סתם, היינו גם כן דרך קלקול, דלא נקרא מזיח באופן אחר לפירוש זה. ונראה לי דהיה גלוי להרמב"ם ז"ל שני הפירושים, והיה לו ספק איזה מהן יוכשר, לכך כתב וכל המזיח ומפרק חיבורן דרך קלקול לוקה. ספר ישמח משה תרומה דף קפה ע"א.

¹⁵ חינוך מצוה ק ועיין מנחת חינוך שם אות ב.

¹⁶ יראים סי' שזי [של] ז"ל היראים "ולא יזח החושן מעל האפוד פי' כשכהן גדול לבוש בהן אסור להזיח החושן מעל האפוד אבל בשאינו לבוש בהם אינו מדבר שהרי בטבעות התחתונות של החושן המרוכסות בפתיל תכלת של טבעות הכתפות אשר ממעל לחשב האפוד הכתוב מדבר ובשעה שאינו לבוש בהן היו הטבעות מוחזקות ועומדות שאי אפשר לו ללבושם בעודם מחוברות" והכי משמע ברמב"ם מדסתם ולא הזכיר כלל דבעינן שעת עבודה אבל כשאינו לבוש אינו עובר שהרי כתב האיסור אחר שכתב סדר לבישתו.

¹⁷ עיין ריטב"א מכות כב ע"א וז"ל "וכגון שהיה לובש את החושן וחורש בו וכל שעה עובר משום לא יזח" ויש לדון האם חייב נמי כהן הדיוט או ישראל שלבש החושן בלא אפוד ולכאורה לשיטת החינוך הנ"ל שאינו חייב

הַלְכָתָא לְמִשְׁיחָא בְדֵף הַיּוֹמִי

מִסְכַּת יוֹמָא

וְנוֹהֲגָת בּוֹזְכֵרִים וְנִקְבוֹת וְכָל אִישֵׁי יִשְׂרָאֵל בְּזִמְנֵי הַבַּיִת שְׁכַל מִי שְׁפָרַק חִיבוּרֵם בְּזִמְנֵי שְׁחִתְקוֹן הַגְּדוּל לְבוֹשׁ בְּהֵם לֹקָה.

ד. וְהַמְסִיר בְּדֵי אַרְזוֹן לֹקָה

הָאֲרוֹן כְּשֶׁהָיוּ נוֹשְׂאִין אוֹתוֹ מִמְקוֹם לְמְקוֹם לֹא הָיוּ רִשָּׁאִים לְנִשְׂאוֹ בְּבִהְמָה אוֹ בְּעִגְלָה, אֲלֵא עַל הַכֶּתֶף. וְטַבְעוֹת הָיוּ בְּאֲרוֹן שְׁנַיִם בְּזוּיּוֹת שֶׁבִקְצֵה אֶחָד לְסוֹף אַרְכּוֹ שֶׁל אַרְזוֹן לְמַעַלָּה סְמוּךְ לְכַפְרֵת וְשְׁנַיִם בְּקְצֵה הָאַחֵר.

וְשְׁנֵי בְּדִים הָיוּ בָאִים בְּתוֹךְ הַטַּבְעוֹת לְאֹרֶךְ הָאֲרוֹן, וְרַחֵב הָאֲרוֹן מִפְּסִיק בֵּין שְׁנֵיהֶם. וְאוֹתָם הַבְּדִים הָיוּ אֲרוּכִים מִכָּאן וּמִכָּאן יֵתֵר מֵאֹרֶךְ הָאֲרוֹן, שִׁיהוּ נוֹשְׂאִין אוֹתוֹ בְּהֵם וְכָל אֶחָד מִן הַנוֹשְׂאִים נוֹתֵן רֹאשׁ הַבֶּד עַל כְּתִיפּוֹ וְנוֹשֵׂא וְכָל הַנוֹשְׂאִים פְּנִיהֶם לְצַד הָאֲרוֹן וְאַחֲזִירֵיהֶם לְצַד הַחוּץ, וְאוֹתָם בְּדִים לֹא הָיוּ זְזִין מֵעוֹלָם מִתּוֹךְ הַטַּבְעוֹת. וְהַמְסִיר אֶחָד מִן הַבְּדִים מִן הַטַּבְעוֹת לֹקָה¹⁸ שֶׁנֶּאֱמַר "בְּטַבְעוֹת הָאֲרוֹן יִהְיוּ הַבְּדִים לֹא יִסּוּרוּ מִמֶּנּוּ".

לְפִיכֵךְ כְּשֶׁנוֹשְׂאִים אוֹתוֹ עַל הַכֶּתֶף נוֹשְׂאִין פְּנִים כְּנֶגֶד פְּנִים, וְאַחֲזִירֵיהֶם לְחוּץ וּפְנִיהֶם לְפָנִים, וְנוֹזְהֵרִים שֶׁלֹּא יִשְׁמְטוּ הַבְּדִים מִן הַטַּבְעוֹת¹⁹.

ה. וְהוֹבֵא אֶת בְּדֵי בְּטַבְעוֹת הָאֵל כִּי־צַד מִתְּפָרְקִין וְאִין נִשְׁמְטִין

מִכִּיּוֹן שֶׁנֶּאֱסָר לְהַשְׁמִיר הַבְּדִים א"כ מֵהוּ שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבָר פ"ד פס' ו) "וְשִׂמּוּ בְּדֵי" וְהָרִי לֹא זָזוּ מִשָּׁם, כִּיּוֹן שֶׁאֹרֶךְ הַבְּדִים הִיָּה דָק וְהָיוּ הוֹלְכִין וְבָאִין בְּתוֹךְ הַטַּבְעוֹת. פְּעַמִּים לְצַד זֶה וּפְעַמִּים לְצַד זֶה, כְּשֶׁהָיוּ נוֹסְעִים הָיוּ מְשׁוּיִם אוֹתָם שֶׁתֵּהָא יִצְיָאָתֶם מִצֶּד זֶה שׁוּהָ לִיִּצְיָאָתֶם מִצֶּד זֶה הִצִּיָּה לְכָאן וְהִצִּיָּה לְכָאן כְּדֵי שִׁיִּהָא טוֹרָה הַמְשָׂא שׁוּהָ לְכָל הַנוֹשְׂאִים, וְלֹא יִקַּל לְנוֹשֵׂא מִצֶּד הָאֲרוֹךְ וְלֹא יִכְבֵּד לְנוֹשֵׂא מִצֶּד הַקָּצֵר. וְהָיוּ מֵהַדְּרָקִין אוֹתָן שֶׁלֹּא יִתְגַּדְּדוּ בְּשַׁעַת הַלּוֹךְ, וְעַל

אֲלֵא בְּשַׁעַת עֲבוּדָה וְדָאִי א"כ שִׁישְׂרָאֵל אוֹ כְּהֵן הַדְּיוּט אִינוּ חַיִּיב אֲבָל לְשִׁיטָת הַרַמְבַּם וְהִירָאִים יֵשׁ לְדוֹן וּלְשׁוֹן הִירָאִים "כְּשֶׁחִתְקוֹן גְּדוּל לְבוֹשׁ בְּהֵן אֲסוּר לְהוֹיֵחַ הַחֹשֶׁן מֵעַל הָאֲפוּד אֲבָל בְּשִׂאִינוּ לְבוֹשׁ בְּהֵם אִינוּ מְדַבֵּר" מִשְׁמַע שֶׁרַק בְּכֵהֵן גְּדוּל לְבוֹשׁ חַיִּיב "וְעֵינֵי שׁוֹיֵת נּוֹדַע בִּיהוּדָה תְּנִינָא אוֹי"ח ס' ג' ד"ה אֲמַנָּם זֶה "דְּהַחֹשֶׁן וְאֲפוּד הֵם נִטְפְּלִין יוֹתֵר זֶה לֹזָה דְּהָא אֲסוּר לְהַפְרִיד הַחֹשֶׁן מֵעַל הָאֲפוּד דְּכָל הַמּוֹזֵת חוֹשֶׁן מֵאֲפוּד לֹקָה מְשׁוּם לֹא דְלֵא יוֹח" מִשְׁמַע דְּעִיקֵר הָלָאוּ הוּא שֶׁלֹּא יִהְיֶה הַחֹשֶׁן בְּלֵא הָאֲפוּד אֲלֵא צְרִיךְ שִׁיִּהְיֶה מְפַל אֲלִיו.

¹⁸ רַמְבַּם כְּלֵי הַמִּקְדָּשׁ פ"ב ה"ג מֵאִירֵי יוֹמָא ע"ב וְעֵינֵי רִיטְב"א מְכוּת דָּף כ"ב ע"א "וּמִשְׁכַּחַת לָהּ בְּחַרִישָׁה זֶה כְּגוֹן שֶׁהִסִּיר בְּדֵי אַרְזוֹן לְחַרוֹשׁ בְּהֵם וְכָל שַׁעָה שְׁחוֹרֵשׁ בְּהֵם וְאִינוּ מִחֲזִירֵן לְאֲרוֹן עוֹבֵר מְשׁוּם לֹא יִסּוּרוּ מִמֶּנּוּ" מִשְׁמַע שֶׁבִּזְזָה שְׁחוֹרֵשׁ וְאִינוּ מִחֲזִירֵם עוֹבֵר עַל כָּל רִגְעָה וְרִגְעָה וְצ"ע הָאֵם עוֹבֵר מְשׁוּם הַסְרָה רֵאשׁוּנָה אוֹ מְשׁוּם שְׂכִיּוֹן שְׁחוֹרֵשׁ וְע"י מַעֲשֵׂה הַחַרִישָׁה אִינוּ מִחֲזִירֵם עוֹבֵר

¹⁹ וְלִכְאוּרָה מוֹזָה מִשְׁמַע דְּלֵא כְּשִׁיטָת רִש"י בְּיוֹמָא ע"ב ד"ה מִתְּפָרְקִין הַמּוֹבָאָת לְקַמֵּן שְׂרָאשִׁיהֶם הָיוּ עֲבִים וְנִכְנְסוּ רַק בְּדוּחַק וְא"כ לֹא הָיוּ צְרִיכִים לִיְהָרֵי שִׁישְׁמְטוּ כִּיּוֹן שֶׁאִין יוֹצֵאִים אֲלֵא בְּדוּחַק וְנִכְבַּח אֲדָם וְלִכְךָ נַעֲשׂוּ בְּצוּרָה זֶה וְצ"ע

הַלְכָתָא לְמִשְׁיחָא בְדַף הַיּוֹמִי

מסכת יומא

זה נאמר ושמו בדיו, ובשעת חנייתם היו מפרקין אותו הדוק, ומחזירין אותם לישבם ר"ל שהיו מושכין אותן דרך הטבעות להיות רובן יוצא לאחורי הארון ומעומן לפניו.

לפיכך מותר להזיז את הבדים בתוך הטבעות ואין האיסור אלא להסירם משם²⁰.

י"א²¹ ששמונה טבעות היו בארון, ובארבעה היו קבועים שני בדים, שע"ז הוזהרנו שלא להסירם ובארבעה היו שני בדים שבהם נשא את הארון, והיו מסירים אותם בין משא למשא.

דף עב:

ו. בגדי כהונה אין עושין אותן מעשה מחט אלא מעשה אורג.... בית יד של בגדי כהונה נארגת בפני עצמה ונדבקת עם הבגד ומגעת עד פיסת היד

בגדי כהונה²² כולן אין עושין אותן מעשה מחט כלומר אין אורגין אותן יריעות יריעות לעשותן אח"כ לבוש תפור במחט אלא מעשה אורג שאורגין אותן מתחלת עשייתם כמין מלבוש בכלי האריגה, שנאמר מעשה אורג.

²⁰ לשון המאירי בסוגיין עיין בריטב"א בסוגיין שהביא פי' הר"י ז"ל "דאין נשמטין לגמרי אבל יכולים היו לישמט על ידי פירוק הקשרים והחוליות שעשו שם בטבעות".

²¹ בתוספות בסוגיין הקשו בד"ה כתיב בטבעות הארון הקשו אמאי הביאה הגמ' פסוק דוהובא דכתיב גבי מזבח הנחשת (פכ"ז פס' ז) ולא את הפסוק שכתוב בארון ועוד הקשו שבשעת סילוק מסעות כתיב ושמו בדיו משמע דבנסוע המסעות היו משימין אותן בדין וקשה והא כתיב לא יסורו ממנו והביאו רבינו יעקב מאורליינ"ש מתרין זה דושמו בדיו על כתפי הנושאים קאמר להוליכין "ולבי מהסס שהרי בני קהת לא היו שם עדיין עד לאחר שהיו מכניסין כל הכלים לנרתק שלהם" ועוד תירצו "שושמו בדיו היינו שמושכין הבדים לצד חוץ להיות נראין בולטין בפרוכת כמין שני דדי אשה אבל הקושיא הרשונה עדיין קשה ולכן תירצו "ואי לאו דמסתפינא מחברייא הוה אמינא דח' טבעות היו בארון בד' טבעות מהם היו בדים קבועין לא יסורו ובארבעה מהם שהיו למטה או למעלה מאותן טבעות היו משימין בדים בשעת סילוק המסעות לשאת את הארון בהם והיינו הנך דכתב בהו ושמו בדיו וכו' ולהכי מייתי נמי קרא דוהובא דכתב במזבח לגלויי אוהבאת דארון כי היכי דוהובא דמזבח לא היו הבדים קבועין דהא לא כתב התם לא יסורו ממנו הכי נמי והבאת דארון לא היו ממש קבועין לגמרי וצריך עיון" ובחזקוני עה"ת שם פי' "אלא י"ל שאף ע"פ ששם אותם משה רצה הקב"ה שיושמו ע"י כהנים, כדכתיב ושמו את בדיו, ומאותה שעה ואילך לא יסורו ממנו. מחמת קדושתו לא רצה הקב"ה שימששו בו להסיר הבדים ולהכניסם בטבעות". ובאור החיים כתב על דברי התוס' "ואין אני מצדיק דברים אלו, כי רבו הקושיות על האותיות, והדבר פשוט כי טעות נפל בספרים, וצריך לומר במקום והובא, והבאת את הבדים בטבעות, וקושית ושמו בדיו, נראה לי לומר כי להיות שהבדים היו לשאת את הארון בהם, לזה כשצוה ה' לכסות את הארון בפרוכת המסך, צוה שישממו הכהנים הכנת הבדים שיוציאו ראשי הבדים, כדי שיהיו בסדר ואופן שישאו אותם הלויים על כתפיהם, שלא יצטרכו הלויים להוציא ראשי הבדים, ויוזנו עיניהם מן הקודש"²²

²² רמב"ם הלכות כלי המקדש פרק ה הלכה מז יט

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת יומא

וכיצד מעשה הבגדים, הכתונת בין של כ"ג בין של כהן הדיוט משבצת היתה שהיא בתים בתים באריגתה, כמין גומות העשויות בתכשיטי זהב למושב קביעת אבנים טובות, עשויה משבצות משבצות, כדרך שעושין האורגין בבגדים הקשים, ובית יד כלומר השרוול שלה נארג בפני עצמו ומחברין אותו עם גוף הכתונת בתפירה.

אורך הכתונת עד למעלה מן העקב, ואורך בית יד שלה עד פס ידו, ורוחבו כרוחב היד שנאמר "מדו" – כמדתו שלא יחסר ושלא יותיר.

ז. מכאן לתלמיד חכם שבני עירו מצווין לעשות לו מלאכתו

חובה על הציבור לתת שכרו של רב העיר השכונה או הקהילה ולפרנס אותו ואת בני ביתו, ואין לך עוסק בחפצי שמים יותר מרב שכל עניני הקהל מוטלים עליו, להזהיר אתהם את חקי אלהים ותורתו, ולהודיע להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון, וכל דבר הגדול וכל דבר הקטן יביאו אליו, והוא נושא לבדו מרחם, משאם, ריבם. ודאי מחויבים הציבור לטרוח בפרנסתו, לתת שכרו, די סיפוקו. כדי שלא יהיה מוכרח לעסוק באיזה מלאכה בכדי לפרנס בני ביתו²³.

ח. רוקם מעשה מחט לפיכך פרצוף אחד חושב מעשה אורג לפיכך שני פרצופות

י"א שכל מקום²⁴ שנאמר בתורה מעשה רוקם הוא שתהיינה הצורות הנעשות באריגה נראות מצד אחד בפני האריג, ומעשה חושב הוא שתהיה הצורה נראית משני צדדין פנים ואחור.

וי"א²⁵ שמעשה רוקם צורה אחת משני הצדדים, ובמעשה חושב היה בכל צד צורה אחרת.

²³ שו"ת הרב"ז ח"א קלד

²⁴ רמב"ם שם הלכה טו

²⁵ רש"י תרומה כו, א לו